

Тема 3. ОБЛІКОВИЙ ЦИКЛ. ТРАНСФОРМАЦІЙНА ТАБЛИЦЯ

Етапи облікового циклу

Послідовність етапів облікового процесу від аналізу господарських операцій до складання фінансової звітності називається обліковим циклом.

1. Аналіз операцій на основі первинних документів.
2. Реєстрація операцій в Головному журналі.
3. Перенос проведення в Головну книгу.
4. Корегування (трансформація) рахунків в кінці звітної періоду за допомогою складання трансформаційної таблиці.
5. Закриття рахунків в кінці звітної періоду.
6. Складання фінансової звітності на основі трансформаційної таблиці.

Для складання фінансової звітності бухгалтер повинен відобразити дані, що відносяться до поточного звітної періоду. Це вимагатиме проведення розрахунків, аналізу, підготовки проектів документів. Усі вони називаються робочими документами.

Якщо в Головному журналі чи Головній книзі виявлена помилка, вона має бути виправлена. Виправлення помилок проводиться за допомогою виправних проведення. Корегуючі проведення – це журнальні проведення, які робляться для того, щоб скорегувати частину чи все раніше зроблене частково чи повністю некоректне журнальне проведення. Звичайно для виправлення помилки закреслюють запис і вносять правильний (метод сторно чи червоного сторно). Кожне корегуюче проведення має супроводжуватися повним поясненням.

Трансформаційні (корегуючі) проведення – це засіб ведення обліку за методом нарахування і, таким чином, вони дозволяють фінансовій звітності за різні періоди бути співставною та доцільною для потреб користувачів. Незважаючи на те, що трансформаційні проведення часто вимагають оцінок, ці оцінки мають ґрунтуватися на інформації, яку можна перевірити.

Трансформаційна таблиця

Після реєстрації трансформаційних записів в Головному журналі і занесенні їх в Головну книгу складають трансформаційний (відкорегований) пробний баланс (пробний баланс, підготований після всіх трансформаційних проведення), що дозволяє легко скласти фінансову звітність. Звичайно для внесення трансформаційних записів і складання звітності бухгалтери використовують трансформаційну таблицю. Використання трансформаційної таблиці зменшує вірогідність того, що буде пропущено трансформаційний запис, допомагає перевірити точність арифметичних підрахунків на рахунках і полегшує складання фінансової звітності.

Звичайно трансформаційна таблиця має одну графу для назв рахунків і/або їх номерів, та, крім того, ще десять граф з відповідними назвами. В адресній частині трансформаційної таблиці зазначаються: 1) назва підприємства; 2) заголовок «Трансформаційна таблиця»; 3) період, за який складено таблицю.

Процедура складання трансформаційної таблиці складається із 6 етапів:

1. Вводяться сальдо рахунків в колонки пробного балансу і підраховуються підсумки.
2. Записуються трансформаційні (корегуючі) проведення і підраховуються підсумки.
3. Записуються трансформовані сальдо рахунків в колонки трансформованого (відкорегованого) пробного балансу і підраховуються підсумки.
4. Переносяться сальдо трансформованого пробного балансу в колонки звіту про прибутки і збитки і бухгалтерського балансу.
5. Підраховуються підсумки в колонках звіту про прибутки і збитки і бухгалтерського балансу. Чистий прибуток чи збиток переноситься із колонок звіту про прибутки і збитки в колонки бухгалтерського обліку.

Після того, як зроблені всі трансформаційні проведення, необхідно зробити закриваючі проведення.

Вони переслідують дві цілі:

Створюють основу для наступного звітної періоду через закриття рахунків доходів і витрат. Ця операція необхідна, оскільки звіт про прибутки і збитки відображає чистий прибуток, витрати і доходи за чітко визначений період (цикл). Тому тимчасові рахунки (доходів і витрат, вилученого капіталу) мають бути закриті і їх сальдо списані в кінці звітної періоду для того, щоб з початку наступного періоду сальдо на цих рахунках було нульовим.

Необхідність підрахувати доходи і витрати за період.

Закриваючі проведення проводяться в 4 етапи:

1. Доходи переносяться на рахунок «Підсумковий прибуток».
2. Витрати переносяться на рахунок «Підсумковий прибуток».
3. Сальдо рахунка «Підсумковий прибуток» переноситься на рахунок власного капіталу «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)».
4. Сальдо рахунка «Вилучення» переноситься на рахунок капіталу.

Тимчасові чи номінальні рахунки відкриваються на кожен звітний період з нульовим сальдо, накопичують протягом звітної періоду суми (обороту), а потім через закриваючі проведення повертаються до нульового сальдо.

Так як при розносці трансформаційних і закриваючих проведенень за рахунками Головної книги можливі помилки, необхідно ще раз перевірити наявність нульового сальдо у всіх тимчасових рахунках і рівність підсумків за дебетом і кредитом. Така перевірка проводиться шляхом складання пробного балансу після закриття рахунків. В ньому повинні відобразитися тільки постійні рахунки, так як всі тимчасові мають бути закриті.

Реверсивне (зворотне) проведення – запис в Головному журналі, який проводиться в перший день нового звітної періоду і є проведенням, зворотним трансформаційному проведенню минулого періоду. Реверсивні проведення застосовуються не до всіх трансформаційних проведенень (застосовуються тільки до трансформації нарахувань).